

УДРУЖЕЊЕ КРАЉЕВИНА СРБИЈА

ПОД ПОКРОВИТЕЉСТВОМ Њ.К.В. ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИКА АЛЕКСАНДРА

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

„Упућеност и ставови студената у Београду о појму монархије“

Аутори извештаја:

1. Милош Павковић
-дипломирани политиколог, студент мастер студија на Факултету политичких наука Универзитета у Београду
-члан Извршног одбора Удружења Краљевина Србија и председник Краљеве омладине Удружења Краљевина Србија
2. Бојана Николић
-студент основних академских студија међународне политике на Факултету политичких наука Универзитета у Београду
-члан Градског одбора Београд Удружења Краљевина Србија
3. Дамјан Мацура
-студент новинарства на Факултету политичких наука Универзитета у Београду
-члан Краљеве омладине и Удружења Краљевина Србија
4. Љиљана Коларски
-завршила основне студије на Факултету за европске правно-политичке студије у Новом Саду, студент Мултидисциплинарних мастер студија за тероризам, организовани криминал и безбедност на Универзитету у Београду
-Члан Краљеве омладине и Удружења Краљевина Србија

У Београду,
13. септембар 2018.

САДРЖАЈ

Увод	2
Методологија истраживања	3
Социо-географске карактеристике испитаника.....	3
Резултати истраживања	7
Да ли знате шта значи појам уставна парламентарна монархија	7
Да ли мислите да је монархија превазиђен облик власти.....	7
Уколико би се сутра одржао референдум о проглашењу Краљевине Србије како бисте гласали	8
Да ли је појам уставне парламентарне монархије у суштини противан демократији	9
Да ли знате неке светске краљевине	9
Наведите неку од држава која је краљевина	10
Који облик власти је тренутно заступљен у Србији.....	11
Да ли сте чули за Удружење Краљевина Србија	12
Да ли мислите да довољно познајете историју Србије	13
Да ли је Србија у својој историји некада била Краљевина	14
Да ли постоји нека српска династија у 21. веку.....	15
Да ли сте упознати са хуманитарним радом краљевске породице Карађорђевић.....	16
Да ли знате у чијем је власништву Краљевски комплекс на Дедињу (Бели двор)	17
Закључак	19

УВОД

Монархистички облик власти и владања односно државног уређења присутан је од стварања првих организованих друштвених заједница па све до данас. У периоду од неколико хиљада година монархије су пролазиле кроз различите врсте промена и напредовале су од апсолутистичких деспотија у старом веку, преко феудалних-сталешких монархија са ограниченом влашћу монарха, апсолутистичких и просвећених монархија, које су биле карактеристичне за нововековну Европу, и на крају до настанка уставних парламентарних монархија компатибилних са вредностима савременог доба, уважавајући принципе поделе власти, суверености народа, демократске владавине и људских права.

Србија, као и многе државе, почиње своју државност као монархија. Средњовековне српске државе су настале под династијама Властимировића и Немањића. У IX веку Србија је била кнежевина под кнезом Властимиром по коме касније династија и добија име. За време владавине Немањића – најдугочечије српске династије, која је више од два века била на престолу, Србија је била првобитно жупанија са великим жупаном на челу, затим краљевина са Стефаном Првовенчаном као првим крунисаним српским краљем и на крају царевина за време Душана Силног. Лоза Немањића се гаси након смрти Уроша V Нејаког последњег српског цара који није имао потомака.

Управљање Србијом после Немањића преузимају истакнуте великашке породице Лазаревићи – потомци кнеза Лазара Хребељановића и Бранковићи – потомци Вука Бранковића, која је у то време званично била деспотовина. Након пада Смедерева 1459. године под отоманску власт, српска средњовековна држава престаје да постоји и српски народ губи државност за наредна три и по века.

У XIX веку након Првог и Другог српског устанка, као и Првог и Другог српско-турског рата Србија поново обнавља своју државност и независност, овога пута под два новим династијама – Карађорђевићима и Обреновићима. Ове династије настале су од предводника два устанка, војда Ђорђа Петровића – Карађорђа и Милоша Обреновића. Под овим двама династијама Србија је била вазална кнежевина у оквиру Отоманске империје до 1878. године када јој је призната пуна независност на Берлинском конгресу, а 1882. постаје краљевина крунисањем кнеза Милана Обреновића за краља.

Након „Мајског преврата“ из 1903. године гаси се династија Обреновића и на власт по трећи пут долазе Карађорђевићи. Краљ Петар I Карађорђевић – унук војда Карађорђа остао је упамћен у историји као један од најомиљенијих српских владара у чије време је наша држава досегла највише демократске стандарде онога доба. Краљ Петар I је после балканских ратова ослободио просторе Старе Србије и Македоније, а након Првог светског рата био је први краљ нове, највеће балканске државе – Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

У међународном периоду краљ Александар је водио државу чврстом руком, имајући у виду хетерогеност политичких и националних чинилаца у новој држави, а поготово након успостављања Шестојануарске диктатуре 1929. године, која је уследила после убиства пет народних посланика у Скупштини и била је подржана од стране Француске и Чехословачке

републике. Живот је узгубио у атентату у Марсеју 1934. године приликом званичне посете Француској као прва жртва надоласећег фашизма и нацизма у Европи.

Последњи српски и југословенски краљ био је Петар II који је иако малолетан, власт формално преузео 1941. године и убрзо након тога напустио земљу пред немачком окупацијом. По завршетку Другог светског рата и крвавог грађанског рата, револуционарне снаге спроводе револуцију и успостављају федералну републику. То је формално и потврђено на недемократским изборима за Уставотворну скупштину организованим 11.11.1945. године са само једном изборном листом Народним фронтом Југославије. Опозиција је ове изборе бојкотовала јер им је претходио масовни терор над политичким неистомишљеницима, убиства, лажна суђења, депортације и конфискација имовине. Тачни резултати гласања остаће обавијени велом тајне такозваних „ћоравих кутија“.

На овај начин по први пут у својој дугој историји у Србији је имплементиран републикански облик власти. Међутим, то је била „лажна република“ са ограниченим људским правима, једнопартијским тоталитарним системом без грађанских, политичких и имовинских слобода и права.

Након распада СФРЈ, СРЈ, као и Државне заједнице Србије и Црне Горе, Србија наставља своју егзистенцију као независна и самостална Република и то потврђује Митровданским уставом из 2006. године.

МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Истраживање је спроведено у периоду од 28. маја до 26. јуна 2018. године и обухватило је 1308 испитаника – студената високошколских установа са седиштем у Београду. Упитник је садржао шеснаест питања који су испитаници попуњавали путем онлајн анкете. Циљ истраживања био је да проверимо знање и информисаност студената о појмовима монархије и демократије, српској краљевској породици, историји српске државе као и њихове ставове о овим питањима. Ово је прво свеобухватно истраживање на тему монархије које се базира на студентској популацији – будућим академским грађанима и у академском смислу елитом српске државе, без обзира на политичко уређење Србије. Краљева омладина као део Удружења Краљевина Србија, невладине и непрофитне организације желела је да да свој допринос истраживању упућености и ставова студената на ову тему и да евентуално подстакне даља истраживања јаног мњења о монархији у Србији.

Социо-географске карактеристике испитаника

У овом истраживању извршена је стратификација испитаника на основу неколико критеријума. Први критеријум био је пол испитаника на основу кога можемо видети да 52% узорка чине испитаници мушког пола и 48% испитаници женског пола. Подаци су сликовито показани на графикаону бр. 1 испод.

Графикон бр. 1

Други критеријум стратификације јесте матични универзитет и факултет односно висока школа са којих испитаници долазе. На основу укупног броја испитаника можемо видети да је удео међу испитаницима који студирају на факултетима друштвено-хуманистичког усмерења највећи. Филолошки и филозофски факултет предњаче у укупном уделу студената који су узели учешће у истраживању што и не чуди у односу на укупан број студената ових факултета у односу на остале. Затим следе Правни и Факултет политичких наука Универзитета у Београду са 10,7% односно 7,3% удела у укупном истраживачком узорку. Када посматрамо факултете техничко-технолошке оријентације најзаступљенији су Електротехнички, Машински и Грађевински факултет Универзитета у Београду са 7,4%, 6,3% и 4,4% укупног узорка истраживања. Високе струковне школе у Београду такође су ушле у оквире овог истраживања са укупном заступљеношћу од 1,9%. Као што се може видети из графикона бр. 2 узорак је веома сегментиран међу различитим факултетима и не постоји заступљеност студената нити једног факултета која је доминантна и која би могла пресудно утицати на коначне резултате анализе.

Процентуални удео у укупном броју испитаника осталих факултета и високих школа:

- Учитељски факултет Универзитета у Београду – 4,1%
- Економски факултет Универзитета у Београду – 2,8%
- Стоматолошки факултет Универзитета у Београду – 2%
- Медицински факултет Универзитета у Београду – 1,8%
- Природно-математички факултет Универзитета у Београду – 1,5%
- Пољопривредни факултет Универзитета у Београду – 1,5%
- Саобраћајни факултет Универзитета у Београду – 1,1%
- Географски факултет Универзитета у Београду – 1%
- Фармацеутски факултет Универзитета у Београду – 0,8%
- Шумарски факултет Универзитета у Београду – 0,7%
- Факултет безбедности Универзитета у Београду – 0,7%
- Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду – 0,7%
- Архитектонски факултет Универзитета у Београду – 0,6%
- Рударско-геолошки факултет Универзитета у Београду – 0,6%
- Технолошко-металуршки факултет Универзитета у Београду – 0,6%

- Биолошки факултет Универзитета у Београду – 0,5%
- Физички факултет Универзитета у Београду – 0,5%
- Хемијски факултет Универзитета у Београду – 0,5%
- Факултет за физичку хемију Универзитета у Београду – 0,2%

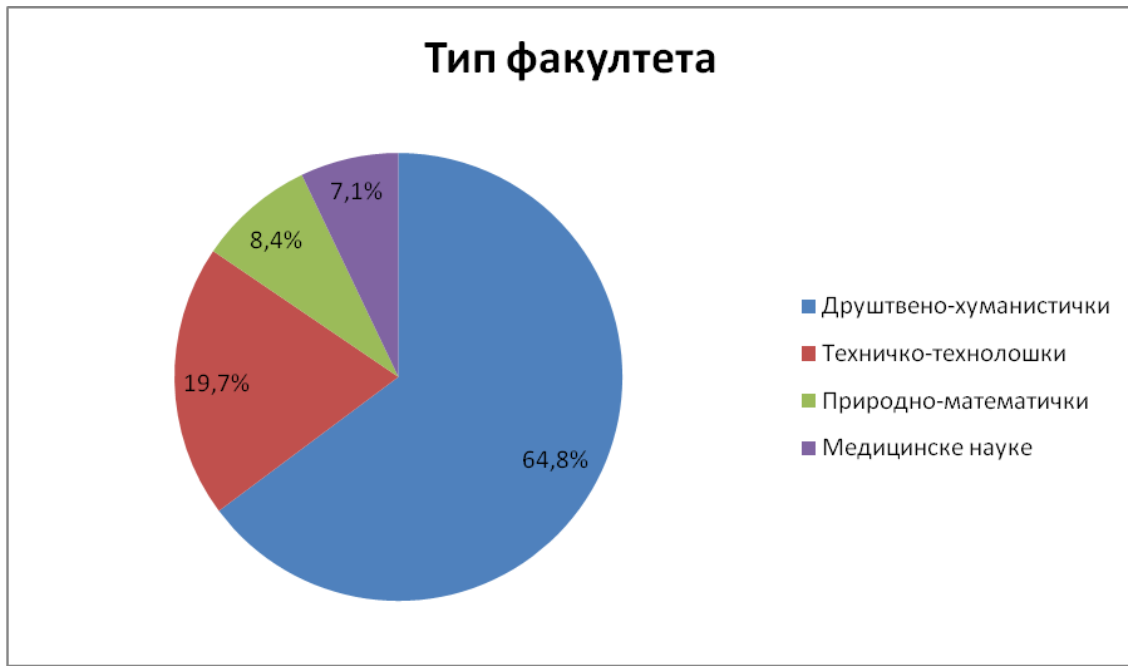
Истраживање је такође обухватило и студенте приватних универзитета у Београду са следећим уделом у укупном узорку:

- Мегатренд универзитет – 0,4%
- Универзитет Сингидуним – 0,3%
- Унион универзитет – 0,8%

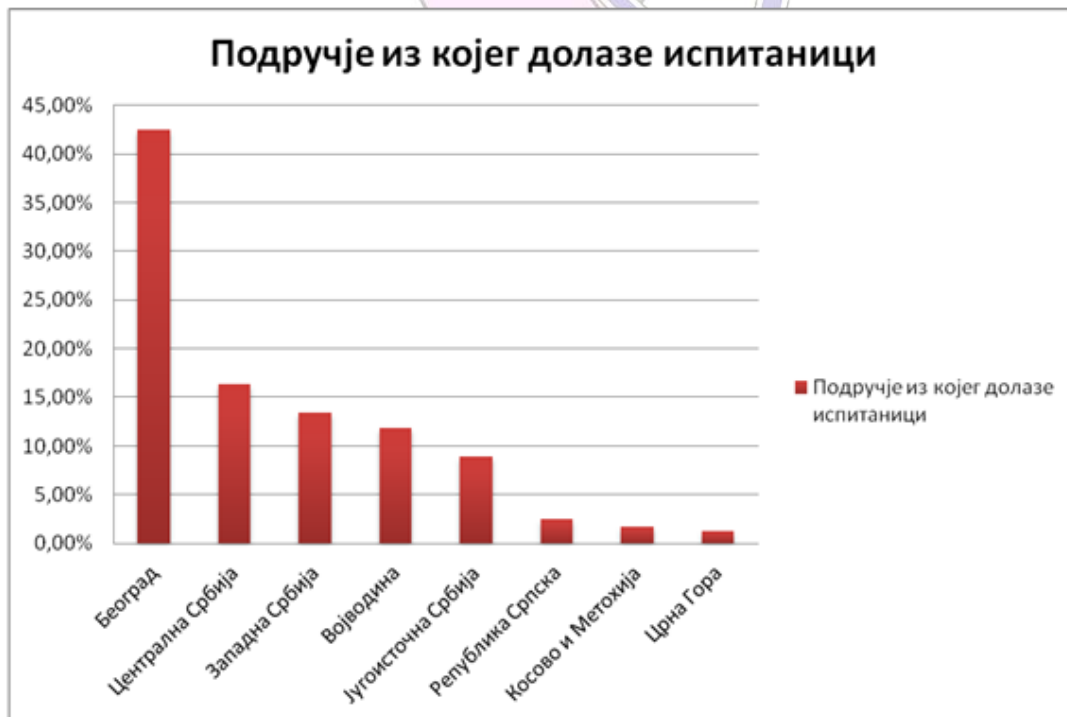
Графикон бр. 2

Још једна врста категоризације која се заснива на припадности испитаника факултету је направљена у овом извештају. Ради лакшег разумевања и стварање шире слике укупног узорка поделили смо факултете на четири типа: 1. друштвено-хуманистички тип; 2. техничко-технолошки; 3. природно-математички тип и 4. медицинске науке. Удео у укупном узорку према ова четири типа факултета можете видети на графикону број 3.

Графикон бр. 3

Последња стратификација направљена је на основу географског подручја из ког испитаници долазе. Иако сви испитани студирају на високошколским установама у Београду, велики број њих не долази из престонице. Највећи број испитаника долази из Београда – нешто више од 42%, на другом месту се налазе испитаници из Централне Србије са нешто више од 16%, 13,4% испитаних је из Западне Србије, а 11,8% са подручја АП Војводине. 8,9% испитаника долази из региона Југоистичне Србије док је 1,7% њих са местом боравка у АП Косово и Метохија. Осталих 5,4% испитаника долази из земаља региона. Подаци о географској распострањености испитаника налазе се на графикону бр. 4.

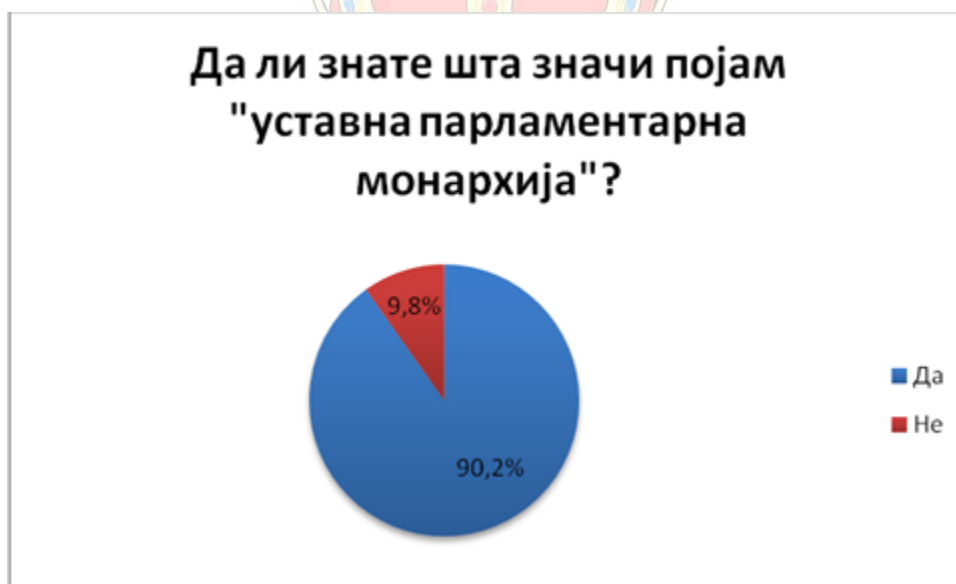

Графикон бр. 4

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

1. Да ли знате шта значи појам "уставна парламентарна монархија"?

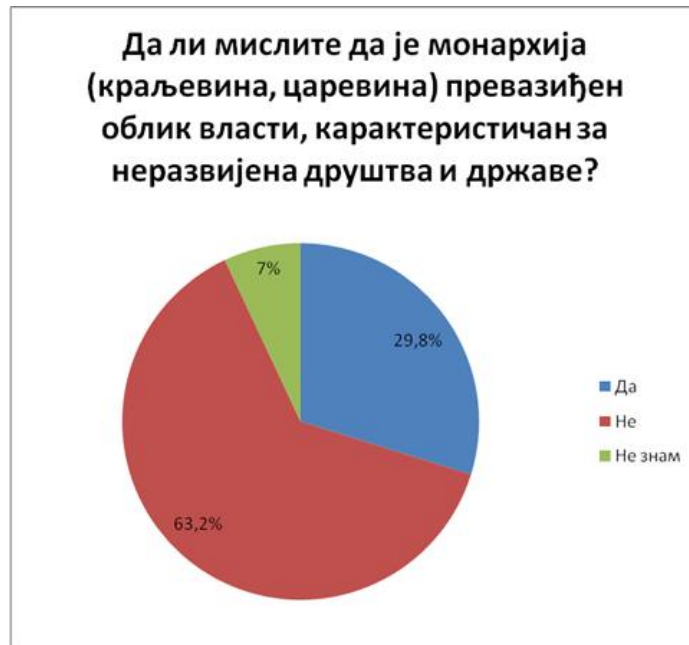
Занимљиво је да убедљиву превагу, на прво питање које се односи на тему самог истраживања, носи позитиван одговор испитаника са 90,2%, а негативан 9,2%. Из овога се може закључити да студенти сматрају да поседују знање о појму уставне парламентарне монархије, која се свакако разликује од само уставне или само парламентарне, по демократији, народној вољи и суверенитету који је примарни циљ, по заступљености парламента, политичких партија и шефа државе, и краља као неутралне личности са уставом одређеним функцијама које би биле у служби очувања воље суверених грађана, не као носилаца свих права државне власти.

Графикон бр. 5

2. Да ли мислите да је монархија (краљевина, царевина) превазиђен облик власти карактеристичан за неразвијена друштва и државе?

Истраживање је показало да је већина студената, са 63,2%, исказала мишљење да монархија није превазиђен облик власти карактеристичан за неразвијене државе и друштва, док насупрот томе 29,8% сматра да јесте. На трећем месту са 7% заузима став *не знам*. Можемо претпоставити да резултати анализе показују овакав приказ графикона због знања да су неке од најразвијенијих држава у Европи управо монархије, као што су Велика Британија или Норвешка, што показује да облик овакве владавине не мора карактерисати неразвијену државу. Са друге стране, државе као што су Свазиленд у Африци, такође су монархије али имају изразито високу стопу сиромаштва и неразвијености. Из овога можемо видети да је, поред географске условљености, за државу изузетно битно облик владавине који се спроводи, па тако и сам облик монархије у зависности да ли је она апсолутистичка, уставна, парламентарна или уставно парламентарна монархија.

Графикон бр. 6

3. Уколико би се сутра одржао референдум о проглашењу Краљевине Србије, како бисте гласали?

Уколико би се референдум о проглашењу Краљевине Србије одржао сутра, истраживање је показало да би чак 40,2% испитаника гласало против, а 33,2% би подржало референдум. Дакле једна трећина судената у Београду подржава могућност проглашења Србије краљевином, што свакако представља озбиљну подршку монархистичким организацијама у земљи. Свакако незанемарљив проценат од 19,4% приказује испитанике који не знају како би се определили по овом питању, и на крају, од укупног броја студената 7,2% не би гласало уопште. Скоро петина неизјашњених испаника показује да нема изграђен став по овом питању и да би евентуално неке кампање у будућности могле у великој мери да утичу на обликовање овог дела јавног мњења.

Графикон број. 7

4. По Вашем мишљењу, да ли је појам уставне парламентарне монархије у суштини противан демократији?

Ако питање о појму уставне парламентарне монархије проширимо питањем о блиској вези истог појма и демократије, више од половине, односно 63,8%, сматра да нису противне једна другој, што још једном потврђује знање о значењу самог појма из питања број 2, чији је демократија неизоставни део. 23,5% испитаника је гласало да демократија јесте противна уставној парламентарној монархији, док се 12,7% изјаснило да не зна. Графикон испод приказује прецизне податке изражених одговора испитаника о овом питању. Можемо претпоставити да део испитаника који сматра да је појам монархије супротан демократији као репере за монархију узима апсолутистичке монархије на Блиском Истоку или монархије средњег и старог века или да једноставно није упознат са концептом уставне парламентарне монархије.

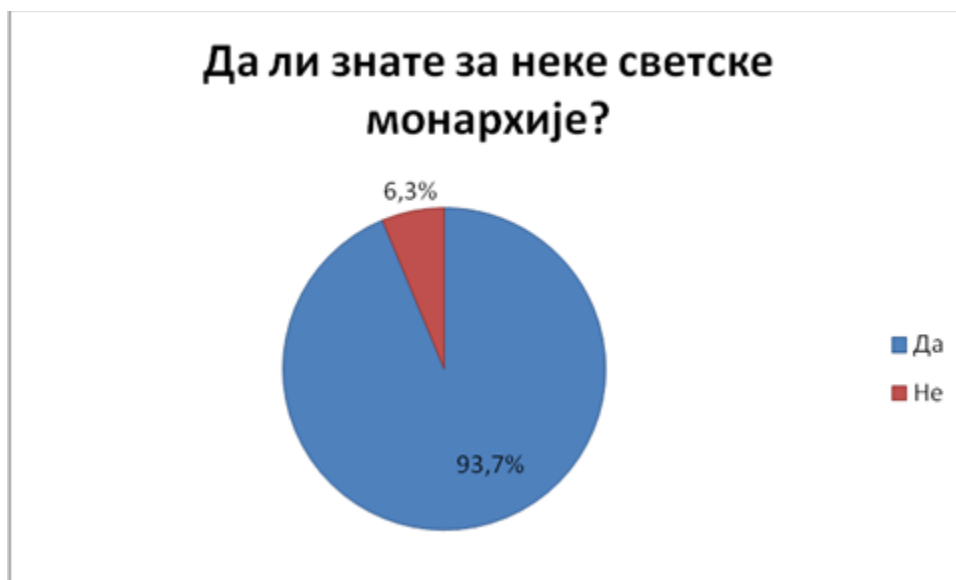
Графикон бр. 8

5. Да ли знате неке светске краљевине?

Облик владавине је важан сегмент уставног уређења државе и питање положаја шефа државе је незаобилазни елемент уставне материје. С обзиром на место и улогу шефа државе у политичком смислу, монархистички односно републикански облик владавине је битан елемент у конструкцији уставног идентитета. Међутим, управо примери промена облика владавине указују и на променљивост уставног идентитета. На почетку 20. века монархија је била доминантан облик владавине у Европи, али је у одређеном историјском и друштвеном контексту потиснута и од правила постала изузетак. Промена облика владавине из монархије у републику је у највећем броју европских држава резултат револуционарних промена, својеврсна "баштина" револуције, и као таква представља специфичан сегмент уставног идентитета. Промена из монархијског у републикански облик владавине се у овим државама показала као стабилна, јер ни у једној од ових држава не постоји озбиљна тенденција ка рестаурацији монархије.

Данас је, пак, број држава које су краљевине знатно мањи. У свету данас постоји 17 краљевина од којих су 7 у Европи. Шест држава чланица ЕУ су монархије: Белгија, Данска, Холандија, Луксембург, Шпанија и Шведска укључујући Норвешку и Уједињено Краљевство Велике Британије и Северне Ирске.

На питање "Да ли знате неке светске краљевине?" одговорило је свих 1.308 испитаника, док је потврдно одговорило 93,7% испитаника, дакле, 6,3% испитаника је навело да не познаје ни једну светску краљевину.

Графикон бр. 9

6. Наведите неку од држава која је краљевина.

На питање, да ли могу да наведу неку од држава која је краљевина, одговорило је 1.182 испитаника, дакле 90.37% испитаника. Забележени одговори су занимљиви, стога ће и њихова анализа бити представљена у неколико корака. Прво ће бити анализирани одговори у зависности од броја држава (краљевина) које су наведене, затим, које државе су најчешће навођене и стога најпознатије као монархије и напослетку посебна анализа Уједињеног Краљевства Велике Британије и Северне Ирске и варијације њених назива.

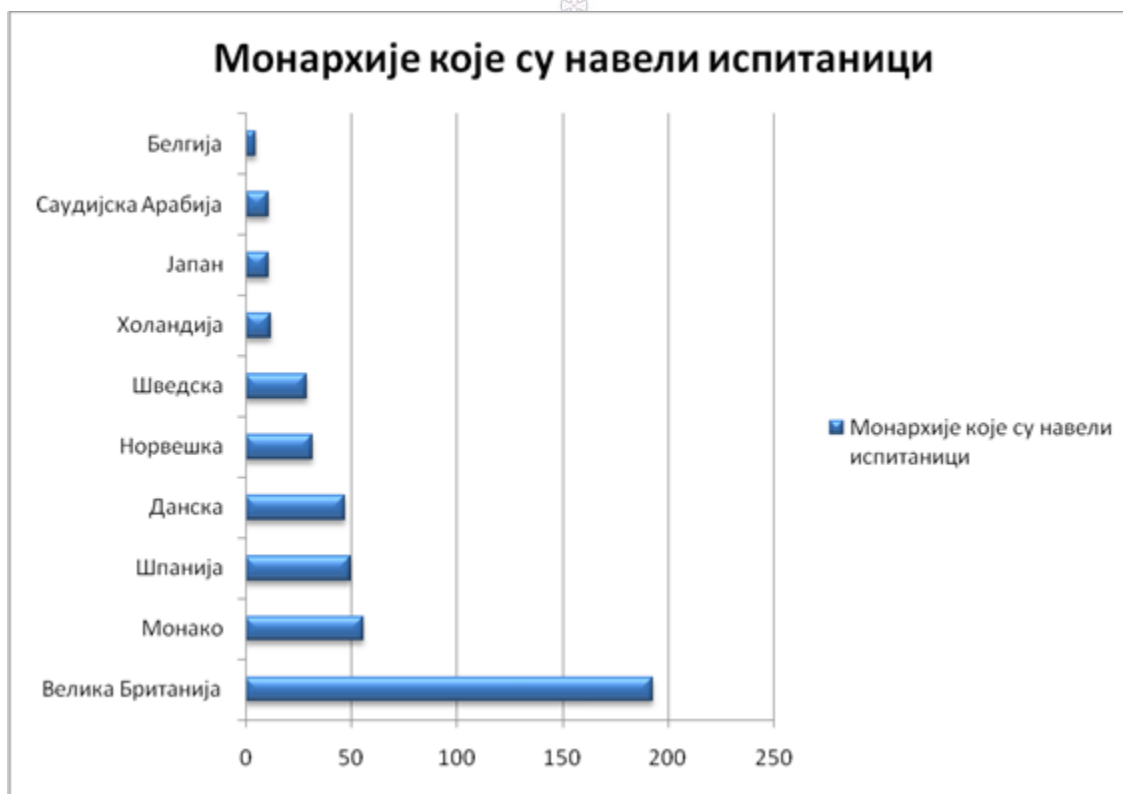
Дакле, изражено у процентима, највећи број испитаника навео је само једну државу 49.2%, две државе навело је 2.12% испитаника, три државе 1.44% а више од четири државе навело је 1.27% испитаника.

Државе које се могу истаћи као најпознатије међу испитаницима, услед учесталости њиховог навођења су следеће: 26.14% испитаника навело је Уједињено Краљевство Велике Британије и Северне Ирске, затим, друго место најпознатијих краљевина деле Шпанија и Шведска са истим процентом од 7.7% и као трећа најпознатија краљевина је Норвешка, коју је навело 3.72% испитаника.

Веома је занимљиво истаћи да је мали проценат испитаника, свега 1.1% навео пун назив готово најпознатије краљевине у свету, Уједињеног Краљевства Велике Британије и Северне Ирске. Судаћи по резултатима, ова монархија је најпознатија као Велика Британија и под тим називом навело је 15.4% испитаника.

На основу наведених података можемо закључити да студенти, генерално, јесу упознати о постојању монархија 21. века, узимајући у обзир висок проценат одговора на ово питање, али не и са њиховим укупним бројем. Европске монархије су најпознатије, док је најчешће навођена

монархија из Азије била Саудијска Арабија. Интересантна је и чињеница да Уједињено Краљевство Велике Британије и Северне Ирске јесте најпознатија европска монархија, али под скраћеним називом Велика Британија. Разлог ненавођења пуног назива ове монархије може се објаснити или непознавањем пуног назива или просто усвајањем медијски распрострањене скраћене верзије. Још једно занимљиво сазнање до кога смо дошли у вези са Уједињеним Краљевством је то да ниједан од испитаника није навео Канаду и Аустралију као монархије те на основу тога можемо утврдити генерално непознавање чињенице да су ове две државе званично под управом британске Круне.

Графикон бр. 10

7. Који облик власти је тренутно заступљен у Србији?

У Уставу се установљавају органи државне власти којима су поверене одређене надлежности. Имајући у виду различите надлежности државних органа у различитим државама, компаративна уставна пракса познаје различите системе власти. Критеријуме класификације облика власти делимо на основу избора шефа државе и на основу овлашћења шефа државе. На основу наведена два критеријума добија се подела на: председничке, парламентарне и полупредседничке системе.

Председнички систем карактерише строга подела власти између легислативе, егзекутиве оличене у шефу државе и јудикативе. Врло значајна одлика, која уједно прави дистинкцију у односу на парламентарни систем, је начин организовања извршне власти. Наиме, извршна власт је у председничким системима у рукама појединца, односно, шефа државе. Овакав статус шефа државе ослања се и на начин његовог избора. У парламентарним системима избор председника поверен је парламенту, док је непосредан избор председника од стране грађана својствен председничком систему.

Парламентарни систем је облик организације власти заснован на подели власти. Одликују га политичка одговорност извршне власти, која је оличена у Влади, пред представничким телом (парламентом). Међутим, у последње две деценије уставотворци у новијим демократијама су се определили за један модификовани, мешовити систем. У државама централне и југоисточне Европе постоји изразито угледање на Француску Пету републику која има полупредседнички систем, зато и не чуди, да у већини земаља, из тог подручја, укључујући и Србију, председника државе бирају непосредно грађани. У нашој држави је, на основу претходно поменутих критеријума, заступљен полупредседнички систем, али на основу другог критеријума, та разлика постаје замагљена, с обзиром да су овлашћења председника мала, али он црпи свој утицај из снаге свог ауторитета и личности. Тај пример се види за време мандата, бившег председника Бориса Тадића као и садашњег Александра Вучића. У тим случајевима, наш систем више наликује на председнички, док је сличност већа парламентарним системима услед мандата председника који нису имали изражену харизму и ауторитет, попут Томислава Николића.

Анализирајући одговоре на ово питање, запажа се да су сви испитаници, њих 1.308 одговорили на ово питање. 57,4% испитаника сматра да је у Србији заступљен парламентарни систем власти, 24,2% верује да је постојећи систем председнички, 13,3% да је полупредседнички, а 5,1% није знало да наведе који облик власти је заступљен у нашој земљи. Наведени подаци могу се сматрати забрињавајућим, узимајући у обзир да је 81,6% одговорило погрешно и стога показало да су, нажалост, убеђени у исправност свог одговора који није тачан. Још алармантнијим ове податке представља и сама чињеница да су у истраживају учествовали студенти, дакле, млади и високо образовано становништво Србије. На основу претходних образложења можемо истакнути аргумент да би монархија учврстила парламентарни режим, који је генерално подобнији за младе демократије попут Србије, али и смањио злоупотребу ауторитета и места председника странке и истовремено председника републике, који се често дешава у Србији.

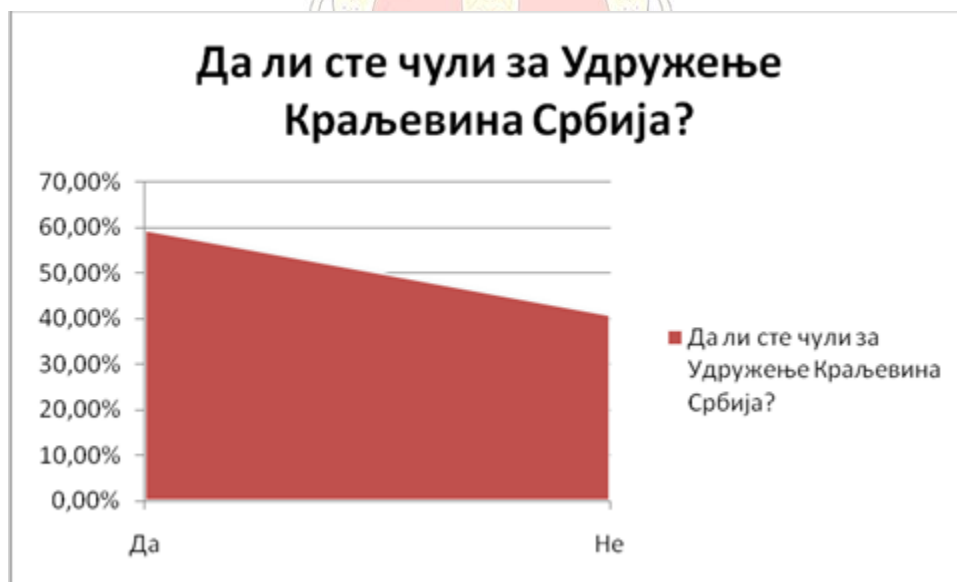

Графикон бр. 11

8. Да ли сте чули за Удружење Краљевина Србија?

Удружење Краљевина Србија је основала група студената Београдског Универзитета 2008. године, под именом Краљева омладина као нестраначко, невладино и непрофитно удружење, под покровитељством Њ.К.В. Престолонаследника Александра, са примарним циљем обнове

монархије у Србији. Од оснивања до данас, Удружење броји преко 20.000 чланова и организовано је у преко 80 градских, општинских и месних одбора, што нас чини, не само највећом монархистичком организацијом, већ и највећом невладином организацијом у земљи. Анализа истраживања показала је следеће резултате: на питање *да ли сте чули за Удружење Краљевина Србија*, потврдно је одговорило 59,3% испитаника, док веома висок проценат испитаних никада није чуо за Удружење, чак 40,7%. Овај резултат може се приписати одсуству интересовања ка монархији, али и неинформисаности о предностима којима одликује овај облик владавине. Ипак, већина испитаника је чуло за Удружење и томе се може приписати врло широк спектар активности, које обавља веома посвећено, а у које се убрајају позитивна кампања, промотивне активности и хуманитарни рад, којима се приближава грађанима идеја уставне парламентарне монархије као циљ коме тежимо.

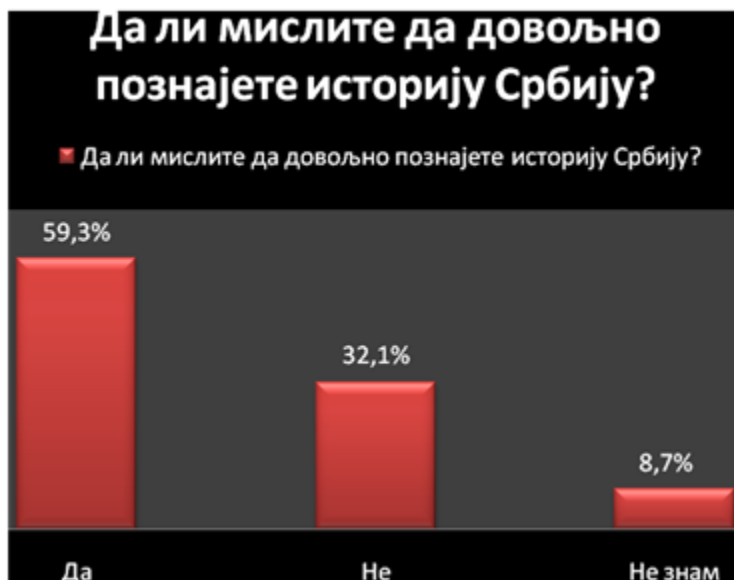
Графикон бр. 12

9. Да ли мислите да довољно познајете историју Србије?

Србија и српски народ имају веома дугу историју и традицију на које могу бити поносни. Почевши од досељавања Словена на Балкан у периоду од 6. до 9. века и формирања првих држава словенских народа па све до данас. Србија је земља успешних и познатих краљева и војсковођа, научника и књижевника, дипломата и просветитеља, као и борбе за слободу, част и правду у свим ратовима. Наши испаници већински сматрају да су довољно упознати са историјом Србије, 59,3% анкетираних тачније. Скоро једна трећина, односно 32,1% њих каже за себе да не познаје историју Србије, док 8,6% испитаних студената није сигурно за одговор на ово питање. Током већине основног и средњег образовања млади у Србији уче историју наше државе и народа те отуда можемо тумачити велики проценат њих који сматрају да су упознати са домаћом историјом. Међутим, скоро трећина будућих академских грађана свесно за себе каже да не познаје довољно историју Србије, што је забрињавајући податак. Недопустиво је да интелектуелна елита не познаје историју сопствене државе. Удружење Краљевина Србија овим путем позива институције Републике Србије укључујући Министарство просвете, науке и технолошког развоја као и све релевантне актере из области просвете да се даље укључе и идентификацију овог проблема и раду на његовом решавању. Ови млади људи су будућност наше земље, а како стара латинска изрека каже *Historia magistra est* односно „Историја је

учитељица живота“, обавеза је образовног система да академици у довољној мери буду упознати са историјом сопствене нације и државе.

Графички приказ одговора на ово питање налази се на графикону бр. 13.

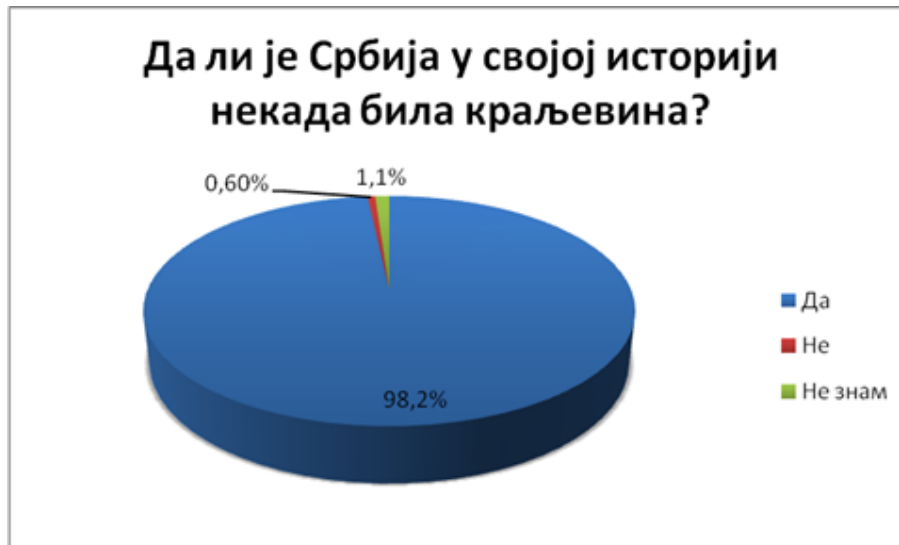

Графикон бр. 13

10. Да ли је Србија у својој историји некада била краљевина?

На питање да ли је Србија некада раније била краљевина велика већина је одговорила потврдо, а тиме и тачно. 98,2% анкетираних студената зна да је Србија била краљевина макар једном током своје дуге историје. Број оних који су погрешно одговорили на ово питање је занемарљив – само 0,6% односно укупно 8 испитаника. 1,1% испитаника није знало одговор на ово питање. Подаци за ово питање сликовито су приказани на графикону бр. 14.

Важно је напоменути да је Србија у највећем делу своје вишевековне историје била монархија, односно жупанија, кнежевина, краљевина или царевина. Тек након Другог светског рата и под утицајем Совјетског Савеза Србија, односно Југославија постаје република. Међутим, након краја Хладног рата и распада СССР-а стекли су се услови за поновно кандидовање питања облика власти у Србији и Удружење Краљевина Србија се активно залаже за преиспитивање државног уређења Србије.

Графикон бр. 14

11. Да ли постоји нека српска династија у 21. веку?

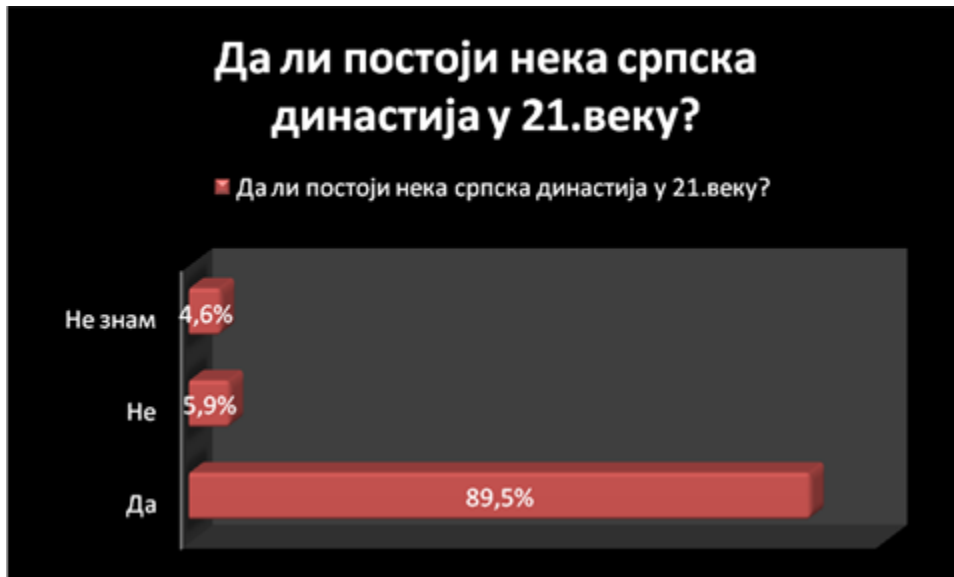
Основана давне 1804. године од стране Ђорђа Петровића-Карађорђа, вође Првог српског устанка, династија Карађорђевић једна је од најпознатијих династија у српској историји са традицијом дугом преко 200 година. Владала је у неколико наврата Србијом и у тим периодима је значајна наизменична власт са династијом Обреновић. Временски размаци власти династије Карађорђевић су следећи: од 1804. до 1813. године, затим од 1842. до 1858. године и од 1903. до 1945. године, када је Југославија проглашена републиком.

Од 2001. године Њ.К.В. Престолонаследник Александар II Карађорђевић, син последњег југословенског краља Петра II, живи са супругом, принцезом Катарином у Краљевском двору у Београду.

Веома је значајно да је висок проценат испитаника, 89.5% одговорио са ДА и тиме потврдио чињеницу да у Србији још увек постоји нека српска династија. Може се закључити да је њен угледом временом растао, имајући у виду да је након Мајског преврата, 1903. године окончано постојање династије Обреновић и тиме династија Карађорђевић постала једина српска династија у 21. веку. Укупан број испитаника који је сматрао да не постоји ниједна српска династија данас је 5.9%, док се у недоумици нашло 4.6%, одговоривши са *не знам*.

Може се поносно потврдити да, упркос постојању републике, испитаници ипак нису заборавили потомка најодважније особе која је Србију повела у борбу за ослобођење, и сина последњег краља - Петра II из времена када је наша држава била краљевина.

На овом месту треба поменути још једну српску династију која има своје потомке данас а која је владала Црном Гором. Као што су скоро све угледније црногорске породице током времена досељене у Црну Гору, из других српских земаља, тако је досељена и породица Петровића Његоша, и то према предању које се у тој породици чува. Данас у Црној Гори живи потомак династије Петровић, принц Никола Петровић, праунук последњег црногорског краља Николе.

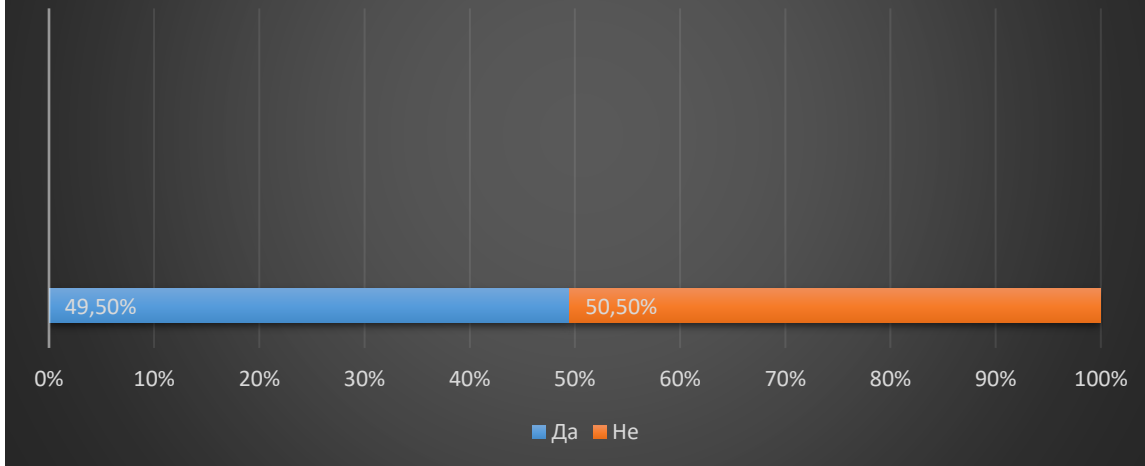
Графикон бр. 15

12. Да ли сте упознати са хуманитарним радом краљевске породице Карађорђевић?

Веома минуциозан и активан хуманитарни рад краљевске породице Карађорђевић, како резултати истраживања показују није много познат испитаницима. Чак 50.5% испитаника не зна за било какве активности којима династија настоји да помогне многим, до 49,5% упућена у њихове активности.

Године 1993. Принцеза Катарина Карађорђевић је основала хуманитарну организацију *Lifeline* са канцеларијама у Чикагу и Њујорку, Торонту, Лондону и Атини. Фондација Принцезе Катарине у свакодневном раду укључује контакте са министарствима која имају значајну улогу у развијању пројеката, међу којима су Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарство просвете, Министарство економије и регионалног развоја и многа друга. Активности су проширене и на културне установе, школе и универзитете, укључујући доделу стипендија и унапређивање комуникације између студената и стручњака из страних земаља. Друге важне активности обухватају и прикупљање новца за медицинску опрему која је достављена бројним болницама. Хиљаде деце из домова за децу без родитеља и родитељског старања у целој земљи су гости Краљевског Двора сваког Божића и Ускрса када добијају поклоне. Помоћ је такође обезбеђена и за многе избеглице у Србији. Фондација је прикупила готово 20 милиона евра за наведене активности и оне представљају само део од многобројних пројеката који ће се одвијати у будућности, али истовремено и пример посвећености и љубави коју династија Карађорђевић упућује својој земљи и свом народу.

Да ли сте упознати са хуманитарним радом краљевске породице Карађорђевић?

Графикон бр. 16

13. Да ли знате у чијем је власништву Краљевски комплекс на Дедињу (Бели двор)?

На питање да ли знају ко је власник Краљевског комплекса на Дедињу познатији као Бели двор две трећине испитаника не зна тачан одговор на ово питање. Краљевски комплекс на Дедињу обухвата Бели двор, Краљевски двор, као и Цркву Св. Андреја која је уједно и крсна слава краљевске породице Карађорђевић. Дворски комплекс је изграђен у периоду од 1924-1929 године по налогу и личним средствима краља Александра I Карађорђевића. Данас је Комплекс у власништву Републике Србије, што је знало 33% испитаних студената. 21,2% испитаника је убеђено да је Двор у власништву краљевске породице Карађорђевић, што и не чуди ако се узме у обзир ко је Двор изградио и коме би по логици ствари требало да припада. Подсећамо, Краљевски комплекс на Дедињу је одузет породици Карађорђевић од стране комунистичких власти након 1945. године, а након пада комунизма у Србији је изузет из реституције. Највећи број као студената као одговор на ово питање означио је *не знам*, чак 40,3% њих. 4,6% испитника је као власника Краљевског комплекса навело Завод за заштиту споменика културе, а 1% њих Министарство културе и информисања.

Власништво над Краљевским комплексом

Графикон бр. 17

ЗАКЉУЧАК

Краљева омладина – огранак Удружења Краљевина Србија спровела је ово истраживање са примарним циљем идентификације ставова студената у Београду о неким важним друштвеним и политичким питањима као и степен упознатости са питањима која се тичу појма уставне парламентарне монархије, демократије, српске историје и краљевске породице Карађорђевић. Удружење Краљевина Србија једно је од првих актера јавног живота које је увидело важност преиспитивања ставова студената о важним питањима која су овим истраживањем обухваћена. Удружење ће такође у наредном периоду још интензивније да се бави проучавањем ових питања и покушаће да дâ свој допринос у решавању идентификованих проблема.

На крају, желели бисмо да истакнемо најважнија сазнања до којих смо дошли анализом овог истраживања и рекапитулирамо их. Истраживање је показало да је студентима у Београду јасан појам уставне парламентарне монархије али и да су мишљења подељена по питању да ли је овакав модел организације државе застарео или не. Када погледамо одговоре на питање у случају референдума на тему Србије као краљевине са једном трећином оних који подржавају промену третнутног уређења и петином испитаника који су неодлучни по овом питању, можемо закључити да је питање државног уређења и даље тема која је актуелна и отворена.

Када на то додамо податак да три петине студената не зна који је облик власти тренутно заступљен у Србији сматрамо да је младе неопходно едуковати о питањима политичког система и државног уређења јер се показало да нису довољно информисани. Такође, сматрамо да је неопходно отворити јавну дебату која би се односила на питања облика власти, политичког система и државног уређења Републике Србије како би сви грађани имали прилику да изразе свој став по овом питању.

Поносни смо на чињеницу да је скоро 60% анкетираних студената чуло за само Удружење Краљевина Србија, што је показатељ да су наше активности које реализујемо током године препозанте од стране студентске популације. Удружење се осим промоцијом уставне парламентарне монархије бави и различитим хуманитарним и едукативним активностима, волонтерским радом, организацијом спортских догађаја и афирмацијом младих људи, а од скоро и истраживачким радом. Све ово даје нам ветар у леђа да наставимо са оваквим активностима и ширињем позитивних вредности које заступамо у друштву.

Девет од десет студената зна да и данас постоји српска династија - краљевска породица Карађорђевић, али нешто мање од половине њих, тачније 49,5% је упознато са хуманитарним радом Њихових Краљевских Височанстава Престолонаследника Александра и Принцезе Катарине.